

Pedagogisch beleidsplan

Versie 5.0

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Onze werkwijze	4
	2.1 Kennismaking	4
	2.2 Begeleiding en bemiddeling	4
	2.3 Samenwerking tussen gast- en vraagouder	5
	2.4 Wennen	5
	2.5 Recht op bescherming van privacy	6
3	Eisen aan de opvangsituatie	7
	3.1 Aantal gastkinderen en hun leeftijden	7
	3.2 Verklaring Omtrent het Gedrag gastouder	7
	3.3 Meerderjarigheid gastouder	8
	3.4 Achterwacht bij vier of meer kinderen	8
	3.5 Veiligheid	8
	3.6 Gezondheid	8
	3.7 Ongevallenregistratie	9
	3.8 Protocol kindermishandeling	9
	3.9 Opvanglocatie	9
	3.10 Verzekering	10
4	Onze visie op opvoeden en verzorgen	11
	4.1 Basisregels	11
	4.2 Lichamelijke ontwikkeling	11
	4.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling	13
	4.5 Cognitieve ontwikkeling	14
	4.6 Creatieve ontwikkeling	15
	4.7 Ontwikkeling identiteit en zelfredzaamheid	15
	4.8 Overdracht normen en waarden	16
	4.9 Verzorging en gezondheid	17
Bijlagen	1. Handvatten voor bij het wennen	
	2. Suggesties voor spelmateriaal en activiteiten	
	3. Vuistregels bij ruzie	
	4. Richtlijnen bij opvallend gedrag	

1 Inleiding

Bijdragen aan verantwoorde kinderopvang is voor gastouderbureau Flexmoeders.nl niet alleen een wettelijke taak, maar ook een oprechte zorg¹.

In onze opvangbegeleiding draait het om veiligheid, gezondheid en pedagogisch beleid. Op het gebied van veiligheid volgen wij de aanbevelingen en richtlijnen zoals opgesteld door de stichting Consument en Veiligheid. Als het gaat om gezondheid gebruiken we de methode die is ontwikkeld door het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid in samenwerking met de GGD. Het pedagogisch beleid is vorm gegeven in nauwe samenspraak met Lucie de Jong Training & Advies. Lucie is pedagoge met zeer ruime ervaring in de kinderopvang.

In dit pedagogische beleidsplan zetten we onze visie op gastouderopvang en opvangbegeleiding uiteen. Aan de hand hiervan kunnen ouders nagaan in hoeverre de gastouderbemiddeling van Flexmoeders.nl aansluit bij hun ideeën en wensen. In onze pedagogische visie staat centraal dat gastouderopvang meer is dan alleen 'oppassen'. Het is gericht op het welzijn én de ontwikkeling van de gastkinderen. Immers, tijdens de opvanguren zijn onze gastouders mede-verantwoordelijk voor de zorg van de gastkinderen. Onze opvangbegeleiding heeft tot doel om het bewustzijn bij ouders en gastouders te vergroten en om handreikingen te doen om de kwaliteit van de opvang op te verbeteren.

Met behulp van de observatielijsten op de 'persoonlijke pagina' van Flexmoeders.nl kunnen gastouders de ontwikkeling van hun gastkinderen observeren. Flexmoeders.nl adviseert haar gastouders om ten minste eens per jaar de tijd te nemen om de gastkinderen op deze wijze te observeren. De bevindingen bieden een uitstekend aanknopingspunt voor een gesprek met de vraagouder over hoe het gaat met het kind.

¹ Concreet gaat het om de Wet kinderopvang, ontstaan 1 januari 2005. Deze is gewijzigd per 1 januari 2010.

2 Onze werkwijze

2.1 Kennismaking

Zodra ouders of (potentiële) gastouders zich bij ons inschrijven, neemt onze regioconsulente contact op voor een intakegesprek. Tijdens dat gesprek legt zij hen de werkwijze van Flexmoeders.nl en het LRK-traject uit. Iedereen krijgt een vaste regioconsulente toegewezen waar zij te allen tijde met vragen rondom de opvangbegeleiding terecht kunnen. Ook de klantenservice is altijd bereikbaar op werkdagen tussen 9:00 – 16:00 uur.

Flexmoeders.nl is er van overtuigd dat ouders zelf het beste kunnen bepalen welke gastouder voor hen de juiste keuze is. Wij maken dus in principe geen voorselectie. Zij vinden elkaar zelf, via onze website of via bemiddeling van onze regioconsulente. Zodra een ouder een keuze heeft gemaakt, beoordeelt de regioconsulente of de gastouder voldoet aan de eisen die voortvloeien uit de Wet kinderopvang. Als dat zo is, begeleiden we haar naar registratie als gastouder in het Landelijk Register Kinderopvang. Pas daarna gaat de opvang van start.

2.2 Begeleiding en bemiddeling

Flexmoeders.nl heeft een adviserende, bemiddelende en ondersteunende rol bij het tot stand komen en onderhouden van een goede samenwerking tussen vraag- en gastouder. Aan die rol geven we invulling door twee keer per twaalf maanden een bezoek af te leggen aan de woning van opvang.

Bij een nieuwe koppeling (vraagouder met een gastouder) wordt het koppelingsgesprek voorafgegaan aan het eerste huisbezoek. Daarvoor worden zowel vraag- als gastouders uitgenodigd. Tijdens het eerste huisbezoek (voor de opvang start), voeren we een risico-inventarisatie uit op het gebied van veiligheid en gezondheid (deze wordt jaarlijks herhaald). Aan de hand van vragenlijsten, doorloopt de regioconsulente samen met de gastouder een aantal punten op de opvanglocatie met betrekking tot bovengenoemde thema's. Alle partijen worden na afloop gevraagd de risico-inventarisaties nauwkeurig door te nemen en digitaal goed te keuren. Pas als gastouder,

vraagouder én consulent hun akkoord hebben gegeven, wordt deze gepubliceerd op de persoonlijke pagina. De aanbevelingen voortvloeiend uit de inventarisaties worden door de gastouder, danwel vraagouder binnen de gestelde termijn doorgevoerd. De regioconsulente voert controle hierop uit.

Ook evalueren we tussendoor de opvangsituatie met gastouder en vraagouder. Uiteraard komt daarbij ook de pedagogische praktijk aan de orde.

2.3 Samenwerking tussen gast- en vraagouder

De relatie tussen gastouder en vraagouder is van grote betekenis. Een goede relatie tussen hen is gebaseerd op vertrouwen en heeft een positieve invloed op het kind.

Flexmoeders.nl acht drie punten essentieel:

1. Afstemming: ouders blijven verantwoordelijk;
2. Wederzijds respect en privacy: respect voor elkaars mening, cultuur en religie en opvattingen is dé basis voor goede samenwerking. Er wordt zorgvuldig met privacygevoelige informatie omgaan;
3. Informatie en afspraken: Goede afspraken zijn nodig om duidelijk te maken wat ouders en gastouder van elkaar kunnen verwachten. Er is een open en eerlijke manier van informatie uitwisselen en het bespreken van eventuele problemen. Vraagouders hebben recht op volledige informatie over de wijze waarop gastouders met hun kind omgaan. Het is essentieel dat zij weten hoe het kind zich voelt en waarmee het kind zich in het gastoudergezin bezighoudt.

2.4 Wennen

Flexmoeders.nl vindt het belangrijk dat kinderen de gelegenheid krijgen om aan de opvangsituatie te wennen. Gastouder en vraagouder spreken met elkaar af wat voor het kind de prettigste (en veiligste) manier is om te wennen. Dit kan voor ieder kind en elke ouder verschillend zijn: het ene kind is in een ochtendje vertrouwd met de gastouder maar de vraagouder nog niet, het andere kind heeft meer tijd nodig. Zie ook bijlage 1 'Handvatten voor bij het wennen'.

2.5 Recht op bescherming van privacy

Flexmoeders.nl respecteert de privacygevoeligheid van informatie en zal deze als zodanig behandelen. Gegevens van gast- en vraagouder zullen vertrouwelijk worden behandeld.

3 Eisen aan de opvangsituatie

3.1 Aantal gastkinderen en hun leeftijden

Het aantal kinderen dat tegelijk mag worden opvangen, hangt af van hun leeftijd. De eigen kinderen van de gastouder tot tien jaar tellen mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang. Vriendjes tot tien jaar die tijdens de opvang aanwezig zijn, tellen ook mee. Het maximum aantal kinderen dat tegelijk aanwezig mag zijn:

- Zes kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar, inclusief eigen kinderen tot tien jaar.
- Vijf kinderen wanneer deze allen jonger zijn dan vier jaar, inclusief eigen kinderen tot vier jaar.
- Vier kinderen van nul en een jaar oud, waarvan maximaal twee van nul jaar, inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.

De gastouder moet zich in ieder geval houden aan deze wettelijke vereisten, maar Flexmoeders.nl kan nog aanvullende eisen stellen aan het aantal kinderen dat mag worden opgevangen. Tijdens het intakegesprek met de gastouder worden deze eventuele eisen verder toegelicht en tijdens het koppelingsgesprek worden alle eisen gecontroleerd. Flexmoeders.nl geeft bij de aanmelding van de opvang bij het LRK het aantal kindplaatsen op.

3.2 Verklaring Omtrent het Gedrag gastouder

Flexmoeders.nl is wettelijk verplicht om van elke gastouder waarmee wij samenwerken een kopie van de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in het bezit te hebben. Deze verklaring geeft aan dat de gastouder geen strafbare feiten heeft gepleegd die voor het werken als een gastouder relevant zijn. Ook volwassen huisgenoten van de gastouder dienen een geldige VOG te overleggen. Gastouders vragen deze verklaring aan bij de afdeling Burger- / Publiekszaken bij de gemeente waarin ze staan ingeschreven via het formulier dat ze kunnen downloaden vanaf hun persoonlijke pagina. Op het moment van inschrijven bij Flexmoeders.nl mag het VOG niet ouder zijn dan 2 maanden.

3.3 Meerderjarigheid gastouder

Flexmoeders.nl hanteert een minimum leeftijdsgrens voor gastouders van 18 jaar. Ouders vertrouwen aan een gastouder de zorg toe voor hun kind(eren). Dat is een grote verantwoordelijkheid die een gastouder zelfstandig moet kunnen dragen. Er is immers, anders dan op een kinderdagverblijf, geen directe ondersteuning of toezicht. Hoewel leeftijd lang niet alles zegt over de mate waarin een gastouder in staat is om deze verantwoordelijkheid te dragen, wordt de meerderjarigheidseis van Flexmoeders.nl gezien als een randvoorwaarde.

3.4 Achterwacht bij vier of meer kinderen

Als een gastouder vier of meer kinderen tegelijkertijd opvangt, inclusief de eigen kinderen, moet een achterwacht beschikbaar zijn. Deze achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden en kan binnen vijftien minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is achttien jaar of ouder, maar heeft geen diploma of VOG nodig. De gastouder kan bij de inspectie door de GGD aantonen wie de achterwacht is/achterwachten zijn.

3.5 Veiligheid

Gastouders waar Flexmoeders.nl mee samenwerkt, moeten meewerken aan de jaarlijkse risico-inventarisatie (zie ook paragraaf 2.2) op het gebied van veiligheid. Ook dienen zij uitwerking te geven aan de aanbevelingen die gedaan worden naar aanleiding van de risico-inventarisaties. Als de opvang plaatsvindt in de woning van de vraagouder, dan verwachten we dezelfde bereidheid tot medewerking.

3.6 Gezondheid

Gastouders waar Flexmoeders.nl mee samenwerkt, moeten meewerken aan de jaarlijkse risico-inventarisatie (zie ook paragraaf 2.2) op het gebied van gezondheid. Ook dienen zij uitwerking te geven aan de aanbevelingen die gedaan worden naar aanleiding van de risico-inventarisaties. Als de opvang plaatsvindt in de woning van de vraagouder, dan verwachten we dezelfde bereidheid tot medewerking. Flexmoeders.nl adviseert gastouders tijdens het

huisbezoek om de gezondheidsrisico's op het opvangadres te beperken. Daarnaast bestaat de wettelijke verplichting dat de gehele woning waar de opvang plaatsvindt, te allen tijde rookvrij dient te zijn.

3.7 Ongevallenregistratie

Het is onvermijdelijk dat kinderen zich soms bezeeren. De gastouder is verplicht alle ongevallen te registreren. De ongevallenregistratie moet inzichtelijk zijn voor de GGD-inspecteur en bevat:

- de aard en de plaats van het ongeval;
- de leeftijd van het kind;
- de datum van het ongeval;
- een overzicht van maatregelen die zijn getroffen om herhaling te voorkomen.

3.8 Protocol kindermishandeling

Op het opvangadres is tevens het protocol voor kindermishandeling aanwezig dat het Flexmoeders.nl heeft opgesteld. De gastouder kent de inhoud van dit protocol en handelt er aantoonbaar naar.

3.9 Opvanglocatie

Kinderen moeten de ruimte hebben om te spelen, en die ruimte moet zijn afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen, daarbij rekening houdend met het aantal kinderen van de gastouder zelf. Flexmoeders.nl hanteert als vuistregel dat er minimaal 3 à 4 m² bruikbare speelruimte per kind beschikbaar is. Flexmoeders.nl acht het wenselijk dat de woning van opvang beschikt over een veilig en voldoende buitenspeelmogelijkheid. Beschikt de woning zelf niet over een buitenspeelmogelijkheid, dan dient deze in de directe nabijheid van de woning voorhanden te zijn. De buitenspeellocatie dient in dat geval snel en op verantwoorde wijze te bereiken te zijn, gegeven het aantal kinderen dat opgevangen wordt.

Voor kinderen jonger dan anderhalf jaar is een aparte slaapruijnte ingericht. Dat kan ook door in de slaapkamer van de (gast)ouder of in die van de kinderen van de (gast)ouder extra bedjes te plaatsen. Deze slaapruijnte is afgestemd op het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen.

En daarnaast is in de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang (artikel 15c) opgenomen dat de woning waar gastouderopvang plaatsvindt, voorzien moet zijn van voldoende en goed werkende rookmelders (conform de eisen uit het Bouwbesluit 2003).

3.10 Verzekering

Alle gastouders van Flexmoeders.nl dienen over een WA-verzekering te beschikken.

4 Onze visie op opvoeden en verzorgen

*Met een glimlach bij de gastouder en ook weer vrolijk bij de ouders terug;
dat is wat ik ieder kind toewens dat gastouderopvang bij ons heeft!*

Wendeline van Luijk, directeur Flexmoeders.nl

4.1 Basisregels

Gastouderbureau Flexmoeders.nl hanteert de volgende pedagogische basisregels:

- Vertrouwen staat centraal. De gastouder toont respect en waardering voor de individualiteit van het kind en heeft oog voor normen en waarden, die de vraagouder belangrijk vindt in de opvoeding van zijn/haar kind;
- Het is belangrijk dat het kind zich thuis voelt op de opvanglocatie;
- De ontwikkelingsgebieden beschreven in dit plan worden actief gestimuleerd door de gastouder;
- De opvangomgeving is veilig en hygiënisch. Het kind ontvangt goede verzorging en voldoende aandacht.

4.2 Lichamelijke ontwikkeling

De gastouder houdt in de gaten hoe de lichamelijke ontwikkeling van het kind vordert. Het kind krijgt voldoende ruimte om te bewegen. Er zijn uitdagende speelmogelijkheden. Het aanwezige speelgoed is afgestemd op de lichamelijke ontwikkeling en ontplooiing van het kind. De ruimte is zo ingericht dat kinderen, al naar gelang hun ontwikkelingsstadium, kunnen kruipen, lopen en spelen. Oudere kinderen moeten de gelegenheid hebben/krijgen om buiten te spelen om zo tegemoet te komen aan hun behoefte om te rennen, springen en bewegen. Met name voor kinderen tot 2 jaar vindt Flexmoeders.nl het belangrijk dat er:

- een rustige lig- of zitplek (box, zacht matras of kleed) is;
- een box is;

- een ruimte is om te kruipen, lopen, en klimmen;
- een tafeltje of hoekje is om met divers spelmateriaal te spelen;
- veilig speelgoed op grijphoogte is.

In aanvulling daarop vindt Flexmoeders.nl het voor kinderen ouder dan 2 jaar wenselijk dat er:

- ruimte is om te lopen, rennen, sjouwen;
- een plek is voor activiteiten zoals fantasiespel (verkleeden, poppen, keukentje, zie ook bijlage 2 'Suggesties voor spelmateriaal en activiteiten');
- constructiespel en/of creatief spel (verf, klei, potloden, zand, water, zie ook bijlage 2 'Suggesties voor spelmateriaal en activiteiten') voorhanden is;
- een plek is om zich terug te trekken.

Voor kinderen van 4 - 12 jaar geldt bovendien:

- De mogelijkheid om al dan niet zelfstandig naar buiten te gaan, hierover worden met de vraagouder afspraken vastgelegd;
- De mogelijkheid om huiswerk op een rustige plek te doen;
- Dat er met de vraagouder afspraken worden gemaakt over het gebruik van pc en spelcomputers, internet en tv kijkgedrag.

Voor de ontwikkeling van het kind is buitenspelen van groot belang. Flexmoeders.nl hecht eraan dat de opvangkinderen dagelijks buiten komen. Naarmate kinderen ouder zijn vindt Flexmoeders.nl dit belangrijker. Tijdens het spelen in groepen ervaart het kind gevoelens van leiderschap, competitie of bijvoorbeeld samenwerking. Dat kan tijdens vrij spel, maar ook tijdens het sporten (voetbalclub, judoles of ballet, etc.). Juist een gastouder kan vanwege het flexibele karakter van de opvang hier een rol in spelen.

Bij voorkeur beschikt de gastouder over een eigen tuin. Als dat niet het geval is, dan vindt Flexmoeders.nl dat er tenminste een buitenspeelgelegenheid op loopafstand aanwezig is (speeltuin, park) en dat de gastouder afsprekt met de vraagouder hoe daar gebruik van wordt gemaakt. De gastouder maakt afspraken met de vraagouder over de wijze waarop kinderen vervoerd worden naar de buitenspeelgelegenheid.

4.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Het is belangrijk dat het kind leert omgaan met andere kinderen en volwassenen. Het kind leert omgaan met emoties en conflicten. Bij de gastouder ervaart het kind een andere opvoedingsomgeving dan thuis: een andere volwassene, andere kinderen en een ander huis. Het kind leert hierdoor omgaan met andere situaties dan het thuis gewend is. Als er andere kinderen zijn leert het spelenderwijs delen en rekening houden met andere kinderen. Wat het bij de eigen ouders of verzorgers wel mag, mag misschien bij de gastouder niet altijd en omgekeerd. Een kind leert daardoor sociale vaardigheden als: samen spelen, samen delen, rekening houden met anderen.

Belangrijk is dat het kind zich veilig voelt bij de gastouder en er voldoende aandacht is voor het kind. De gastouder zorgt ervoor dat het kind zijn of haar emoties mag uiten en ervaren, en helpt zonnodig de grenzen daarin te bepalen. De gastouder probeert zich te verplaatsen in de emoties van het kind, erkent deze en helpt het kind er mee om te gaan.

Voorbeeld:

Een driftige peuter wordt nóg bozer als zijn drift niet wordt erkend. De gastouder helpt het kind door het even in een rustige situatie te brengen. Wanneer de gastouder zegt: “Je bent verschrikkelijk boos hè, dat zie ik”, ervaart het kind pas de ruimte om een oplossing te vinden voor datgene wat de frustratie oproept. Maak afspraken met het kind over hoe het kan laten merken dat ‘ie boos is of verdrietig is. “Vertel het me” of “Vertel het de ander”, kan daarbij helpen.

De gastouder begeleidt, volgt en beïnvloedt het kind in zijn sociale en emotionele groei. De gastouder geeft voldoende aandacht aan het kind als het verdrietig is of vreugde wil delen. De gastouder speelt een actieve rol bij het stimuleren van dit ontwikkelingsgebied.

Meer dan peuters zijn schoolkinderen gevoelig voor de reactie van andere kinderen en volwassenen. Is het voor een peuter/kleuter nog heel gewoon bescherming te zoeken bij de volwassenen. Naarmate het kind ouder wordt,

wordt dergelijk gedrag als kinderachtig beschouwd. Schoolkinderen maken zich zorgen om zaken als: het voor schut staan tegenover leeftijdgenootjes, het zich buitengesloten voelen, het eigen uiterlijk, ruzies thuis en soms ook de dood. De manier waarop het kind met de zorgen omgaat, wordt deels bepaald door zijn levensinstelling en zelfbeeld.

Alle kinderen krijgen wel eens ruzie. Laat de kinderen in eerste instantie proberen de ruzie zelf op te lossen. Daar waar dit niet lukt, kun je proberen het gezamenlijk doel te benoemen en hen helpen een manier te vinden waarop ze dat doel samen kunnen bereiken (zie ook bijlage 3, 'Vuistregels bij ruzie').

Voorbeeld:

Twee kinderen maken ruzie over welk spel ze willen spelen. Als je merkt dat ze zelf het conflict niet kunnen oplossen, benoem dan het feit dat ze graag samen willen spelen (doel). Vraag vervolgens hoe ze er nu voor kunnen zorgen dat dat doel wordt bereikt. Laat de kinderen samen zoeken naar oplossingen. Je zult versteld staan hoe inventief kinderen kunnen zijn.

Bij het oudere schoolkind ontwikkelt zich ook een verschil in manifestatie tussen jongens en meisjes. Jongens en meisjes spelen vanaf een jaar of tien meer gescheiden dan voorheen en staan kritischer ten opzichte van elkaar. Het aanbod van activiteiten aan kinderen vanaf acht jaar zal dan ook anders zijn dan dat aan de jongere leeftijdsgroepen (zie ook bijlage 2, 'Suggesties voor spelmaterial en activiteiten').

4.5 Cognitieve ontwikkeling

In dit ontwikkelingsgebied spelen taal en denken een centrale rol. Taal is een belangrijk aspect en dient actief te worden ontwikkeld. De gastouder helpt de taalontwikkeling bevorderen door te lezen, plaatjes kijken, zang, taalspelletjes, en geluidsspelletjes.

Denken is nauw verbonden met taal. Het kind leert door voorbeelden en nabootsing. De gastouder beantwoordt vragen van het kind en daagt het uit

zelf met oplossingen te komen. De gastouder nodigt het kind uit om dingen zelf te benoemen.

De gastouder bepaalt samen met de vraagouder welk spelmateriaal en activiteiten wenselijk zijn voor het betreffende kind. Op de opvanglocatie dient gevarieerd spelmateriaal beschikbaar te zijn, geschikt voor de leeftijd van de kinderen die de gastouder opvangt.

4.6 Creatieve ontwikkeling

Het is belangrijk creativiteit en fantasie van het kind goed tot zijn recht te laten komen. De gastouder stimuleert door het aanbieden van verschillende soorten materialen en activiteiten. Dat kan met creatief materiaal zoals papier, krijt, klei of (vinger)verf. Leren omgaan met materialen is een onderzoekende bezigheid waarbij het kind de mogelijkheden en eigenschappen leert kennen.

Luisteren naar muziek en zingen van liedjes zijn ook belangrijk voor een kind. Zelf actief bezig kunnen zijn met deze activiteiten is voor een kind belangrijk: de hele dag de radio op de achtergrond kan een klein kind belemmeren in het zelf zingen en actief luisteren.

4.7 Ontwikkeling identiteit en zelfredzaamheid

Het kind leert geleidelijk zijn of haar eigen identiteit kennen. De gastouder benadert het kind positief om zo zelfvertrouwen te bevorderen. De gastouder geeft aandacht aan de persoonlijke verhalen van het kind en stimuleert het eigen keuzes te maken.

De gastouder kan een belangrijke rol spelen in het leven van het kind: juist zij kent het kind omdat het wekelijks opvangt. Echte interesse en respect voor de eigenheid van het kind (karakter, temperament) helpen het kind te groeien als persoonlijkheid. De gastouder stimuleert het gevoel van zelfvertrouwen door het kind te laten merken dat het gewaardeerd wordt wat het al kan en te helpen activiteiten te doen waar het kind zelf kan ontdekken. Zelf naar de wc gaan, zelf je jas aantrekken, zelf je brood eten, zelf de puzzel afmaken, zelf een hoge blokkentoren bouwen, zelf je speelafspraken maken, zelf bepalen wanneer je half uur 'schermtijd' (computer/tv) in gaat; door een kind aan te

moedigen en op een idee brengen zal het steeds meer geprikkeld worden om nieuwe dingen uit te proberen.

4.8 Overdracht normen en waarden

Het kind wordt gevormd door zijn of haar omgeving. Normen en waarden spelen daarbij een belangrijke rol. Zowel verbaal als non-verbaal leert het kind normen en waarden.

De gastouder stelt zich professioneel op en respecteert verschillen in opvattingen, cultuur, en religie. Respect en vertrouwen vormen de basis voor een goede omgangsvorm. Het is belangrijk dat gastouder en vraagouder vooraf de belangrijkste normen en waarden afstemmen.

De gastouder dienst zich bewust te zijn van de voorbeeldfunctie die het als opvoeder heeft voor het kind. De gastouder zorgt ervoor dat zij de adviezen, afspraken en regels die zij met de kinderen maakt, zelf niet overtreedt. Bovendien schreeuwt, vloekt en/of gebruikt zij geen geestelijk of lichamelijk geweld in het bijzijn van het kind. Maar ook de wijze waarop de gastouder zelf omgaat met andere mensen is een voorbeeld: met de buurvrouw, de bakker, de vraagouder.

De wijze waarop een kind bestraft of beloond wordt voor zijn of haar gedrag wordt overlegd en besproken met de vraagouders. Opvattingen of religie van de vraagouders worden gerespecteerd. Zo worden er in het bijzijn van het kind alleen in positieve zin opmerkingen gemaakt over andere religies of opvattingen. Zo leert een kind dat een andere opvatting of godsdienst niet hoeft te betekenen dat je niet met elkaar kunt leven. In de dagelijkse omgang betekent dat o.a. dat regels rondom eten (bord leegeten, eten met vork en mes etc.), verzorging (kledingkeuze, in je neus peuteren, schoenen aan/uit als je binnen bent) en sociale omgang (begroeten, hand geven, u zeggen, volwassenen aanspreken) met de vraagouder besproken worden en dat de gastouder zich bewust is van de invloed van haar eigen gedrag op het kind.

4.9 Verzorging en gezondheid

De gastouder zorgt voor een goede lichamelijke verzorging in een schone omgeving. De aard van de verzorging hangt af van de leeftijd van het kind. Bij de verzorging is het belangrijk dat het kind voldoende warmte en aandacht krijgt.

Gast- en vraagouder maken afspraken over voeding (hoeveelheden, wat wel en wat niet), verschoning (hoe vaak, zindelijkheidstraining), slapen (waar, wanneer, rituelen), ziekten (hoe gaat de gastouder om met ziekte van een kind) en hygiëne (handen wassen, tanden poetsen).

Flexmoeders.nl ziet erop toe dat er in de woning waar de opvang plaatsvindt een aparte slaapruijnte is voor in ieder geval kinderen tot anderhalf jaar en dat die slaapruijnte is afgestemd op het aantal op te vangen kinderen. Dit voor een gezonde rust van het jonge gastkind.

De opvanglocatie, c.q. de woning is te allen tijde geheel rookvrij en goed geventileerd. Soms zijn er op de opvanglocatie huisdieren aanwezig. Flexmoeders.nl vindt het van belang dat ouders hiervan op de hoogte zijn en dat er goede afspraken zijn gemaakt over de omgang met huisdieren. Flexmoeders.nl vindt dat huisdieren zoveel mogelijk gescheiden moeten blijven van de kinderen. Ook stelt de aanwezigheid van huisdieren extra eisen aan het schoonmaken van de woning.

BIJLAGE 1: HANDVATTEN VOOR BIJ HET WENNEN

Vanaf een maand of zeven geeft wennen, c.q. afscheid nemen van de ouders/verzorgers, problemen. Vanaf dag één hebben de ouders problemen hiermee. Maar vrijwel alle kinderen wennen uiteindelijk. Ze zijn heel flexibel.

Wat wordt er van je gevraagd? Van een gastouder wordt gevraagd aandacht te hebben voor ouders en het kind. Bovendien moet je zelf wennen aan het kind. Zorg dat je tijd uittrekt voor de nieuwe ouders en het kind. Het belangrijkste is dat je oog heb voor het kind, dat je voelt hoe je het kunt helpen zich prettig te voelen. Vuistregels:

- Blijf netjes en geduldig naar ouders toe;
- Stel er je eer in om ouders op hun gemak te stellen;
- Ga in op gevoelens van verdriet of schuldgevoelens van de ouders;
- Ga in op wensen, leg uit en kom tegemoet;
- Benut het contact om informatie uit te wisselen:
 - Slaapgewoonten (bij baby's: hoe ligt het kind);
 - Zindelijkheid (verschoning);
 - Voeding;
 - Hoe is het kind het beste te troosten;
 - Waar speelt het kind het liefst mee;
 - Favoriete liedjes;
 - Wie zijn de beste vriendjes en vriendinnetjes;
 - Afspraken over bij anderen spelen en andersom;
 - Clubjes, hobbies, etcetera
 - Afspraken over schermtijden (telefoon, computers, nintendo's en televisie)

Neem in je op hoe ouders het doen. Zo leer je de kinderen en hun ouders beter kennen. Biedt structuur aan het kind:

- Door eventuele andere kinderen te vertellen dat er een nieuw kindje komt;
- Stel het kind en de ouder voor aan eventuele andere kinderen en vertel ook wie de andere kinderen zijn;
- Help het met spelen;

- Betrek een ander kind bij het nieuwe kind (helpen opruimen);
- Ben consequent bij het uitzwaaien/groeten van de ouders

Spreek met de ouders af dat zij altijd kunnen bellen om te vragen hoe het gaat en onderhoudt dagelijks contact over hoe het gaat.

BIJLAGE 2 : SUGGESTIES VOOR SPELMATERIAAL EN ACTIVITEITEN GEORDEND NAAR OPVOEDINGSDOELEN

Zich veilig en vertrouwd voelen

- Knuffels
- Boekjes om samen uit te lezen
- Zingen
- Praten
- Kiekeboe-spelletjes
- Spiegels
- Muziekdoosjes, bijv. bij het slapen gaan.
- Muziek

Uitdaging, verwondering, ontdekking

- Bouwen
- Ontwikkelingsmateriaal, puzzels, stapeltorens, stempels
- Gezelschapsspellen
- Trein
- Ballen
- Knutselmateriaal
- Klimhuis
- Verkleedkleding en schmink
- Rollen wisselen (kind en gastouder)
- Kruiptunnel
- Fantasiespel, imiteren van de werkelijkheid, spelen met autootjes, poppen, winkeltje
- Werken met bouw- en constructiematerialen

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie

- Ontwikkelingsmateriaal
- Puzzels
- Knutselmateriaal
- Speelhuis
- Rollen spelen, rollen wisselen (kinderen en gastouder)
- Schmink.
- koken
- computerspellen, dvd of video kijken,
- boeken

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competentie

- Muziekinstrumenten
- Samen bouwen
- Gezelschapsspelletjes, zoals memory, lotto
- Knutselmateriaal
- Ballen (samen spelen).

Waarden en normen, overdracht van cultuur

- Muziekinstrumenten als ritueel
- Knutselmateriaal (dingen knutselen die bij bepaalde feesten, jaargetijden e.d. horen)
- Speelgoed uit verschillende culturen
- Verkleedkleden
- Vadertje en moedertje spelen
- Rollen wisselen
- Naspelen van de werkelijkheid (met auto's, poppen, etc.).

De volgende spelmaterialen zijn aan te raden

- Constructie- en bouw materiaal, zoals: blokken, lego, duplo;
- Ontwikkelingsmateriaal, zoals stapelbekers, puzzels (inleg, knoppen, stukjes, vloerpuzzels), insteekmozaïek, hamertje tik, vormendoos, krijtbord, kralen;
- Gezelschapsspelletjes;
- Knutselmateriaal, zoals verf en kwasten, vingerverf, kleurpotloden, lijm, klei, stoepkrijt, speciaal materiaal voor knippen, borduren, prikken, weven, kosteloos materiaal;
- Fantasiemateriaal, zoals: boerderij, auto's, poppenhoek, keukenspullen, dokterstas, telefoon, winkel, trein;
- Muziekinstrumenten, cd's;
- Fietsjes;
- Boeken: voor de kleintjes: stevige kartonnen boekjes, prentenboeken die de kinderen zelf kunnen kijken, en voorleesboeken;
- Verkleedkleden
- Klauter- en klimmateriaal, zoals een glijbaan, kruiptunnel;
- Verschillende ballen;
- Knuffels en poppen;
- Verstophoek;
- Karaoke;
- Leuk om erbij te hebben of te doen: weegschaal, proeven hoe iets smaakt, geluidenlotto, tuinkers zaaien, body paint, scheerschuim (op een spiegel spuiten en erin 'tekenen' als vingerverf), rolletjes wc-papier, dansen etc.

Bewegingsmateriaal

- ballen
- kruip/duwbeest of –auto
- duw/trekspeelgoed
- baby duwkar
- loopauto –fiets –beest
- driewieler en/of tractor
- kruiwagen
- step
- hobbelpaard
- klimhuis
- sjouwmateriaal

Zintuiglijk materiaal

- baby bijt- voel – rammelspeelgoed
- babybal
- muziekmobile
- trekmobile
- speeldoosje
- babygym
- activiteitencentrum
- knijpbeestjes
- zuignapfiguren
- duikelfiguren
- zachte blokken
- ringpiramide
- blokkenstoof
- hamerbank
- rijgblokken –kralen –klosjes
- insteekmozaïek

Bouw- en constructiemateriaal

- stapelkubussen
- bouwbekers
- massieve kleine blokken
- nopper
- lego, duplo
- (groot) bouwmetaal

Puzzels

- grote knoppenpuzzel
- inlegplankjes
- vloerpuzzel

Gezelschapsspelen

- domino
- memory
- lotto
- ganzenbord
- uno

Fantasiemateriaal

- poppenhoek
- keukentje
- pannen
- theeservies
- telefoon
- poppenkast
- garage met auto's
- boerderij
- verkleedkleren
- knuffeldieren
- telefoon
- kassa
- dokterssetje
- trein

Expressiemateriaal

- zand-/watertafel
- buitenbadje
- emmers
- scheppen
- boetseerlei
- schaarmpjes
- lijm
- schildersschorten
- verf
- kwasten
- kleurpotloden
- wasco
- viltstiften
- muziekinstrumenten
- schmink
- papier

Boeken

- dikke kartonnen boekjes
- boekjes van stof of plastic
- prentenboeken om zelf te kijken
- voorleesboeken
- leesboeken (6-13 jaar)

BIJLAGE 3: VUISTREGELS BIJ RUZIES

Vuistregel bij ruzies tussen meerdere kinderen:

- Ga nooit een strijd aan;
- Wees consequent.

Laat eerst de kinderen zelf proberen het conflict op te lossen. Luk dat niet, ga dan in stappen te werk:

- Verwoord/benoem beide standpunten, erken het gevoel;
- Leer/help de kinderen een oplossing voor hun probleem te vinden die rekening houdt met beide wensen. Door die wens te formuleren: *jullie willen allebei spelen met de bal. Hoe kunnen jullie dat regelen?*;
- Laat/help de kinderen die oplossing in praktijk te brengen;
- Geef de kinderen de kans om hun oplossing naderhand te evalueren of het gewerkt heeft en hoe ze zich daarbij voelen (door weer een kijkje te nemen).

Als er ruzie is om speelgoed...

- Bekijk de ruimte en constateer of er wel genoeg te doen is voor de kinderen;
- Wat oudere kinderen kunnen uitgespeeld zijn en vinden het fijn om wat meer verantwoordelijkheden te krijgen;
- Leg uit aan het kind dat het nog even moet wachten omdat de ander ermee speelt. Vertel hem of haar dat als diegene klaar is, hij of zij er mee mag spelen;
- Als het veel voorkomt bij bepaald speelgoed, maak dan afspraken (bijv. tien minuten spelen).

BIJLAGE 4: RICHTLIJNEN BIJ OPVALLEND GEDRAG

Vuistregel bij opvallend gedrag:

- Probeer te zien en voelen hoe je het beste kunt handelen.
- Oog hebben voor, betekent ook mogelijke oplossing zoeken naar.
- Kijk goed naar het kind en maak voor jezelf duidelijk wat er opvallend is aan het gedrag;
- Probeer verbanden te vinden (bijv. 'maakt vaak ruzie vlak voor het eten');
- Informeer je regioconsulente van Flexmoeders.nl;
- Bespreek met de ouders:
 - Of het gedrag thuis ook voorkomt;
 - Zo ja, vraag aan de ouders hoe zij ermee omgaan;
 - Zo nee, probeer samen tot een oplossing te komen waarbij de gastouder met de ouders nagaat of er iets is gebeurd waardoor het kind van slag is geraakt.

AGRESSIE EN BIJTEN

Agressie komt vaak voor omdat kinderen zich verbaal niet goed kunnen uiten. Een kind bijt uit onvrede.

Vuistregels bij bijten:

- Handel altijd op dezelfde wijze;
- Erken het gevoel (wat niet wil zeggen dat je het goedkeurt);
- Is er een 'slachtoffer'? Richt jouw aandacht dan eerst op hem of haar (als het een ander kind is) voordat je de 'dader' corrigeert. Dat wil zeggen dat je de regels bespreekt en laat weten hoe hij/zij zijn onvrede/angst of energie op een andere manier kan uiten. Laat de 'dader' ook zijn/haar excuses aanbieden;
- Bijt, knijp of sla nooit terug;
- Speel bij agressie in op het feit dat het kind zich (hoogstwaarschijnlijk) niet goed kan uiten (ook de oudere kinderen kunnen daar moeite mee hebben). Bij kleintjes weet je bovendien nooit of ze jouw woorden begrijpen;

- Let bij bijtgedrag goed op en probeer erachter te komen wat hem/haar dwars zit.

Bespreek met de ouders:

- Licht de ouders van het 'slachtoffer' en het 'dadertje' beide in over het voorval;
- Probeer greep te krijgen op het gedrag door te observeren en met de ouders te achterhalen waarom een kind zich zo gedraagt. Het is mogelijk dat je een patroon herkent, waardoor je beter kunt ingrijpen en bepalen hoe je ermee om moet gaan;
- Toon begrip als er spanningen zijn in de thuissituatie van probleemkinderen, maar blijf consequent het gedrag afwijzen en goed gedrag benoemen.
- Let wel op het 'boemaneffect'. Dat wil zeggen dat ouders van het 'slachtoffer' negatief kunnen reageren op het 'dadertje' of diens ouders.

ANGST

Vuistregels bij angst:

- Laat het kind in zijn/haar waarde;
- Erken en verwoordt zijn/haar gevoelens;
- Geef aan wat gewenst gedrag is;
- Praat er samen over;
- Probeer stapje voor stapje de angst van het kind, met het kind te overwinnen;
- Zoek hiervoor een rustige tijd uit;
- Laat het kind naar anderen kijken (bijvoorbeeld zien hoeveel plezier zij hebben op de glijbaan). Het kan zijn dat het kind dan via een ander of uit zichzelf de angst overwint.